

Братіков А. О.,

*аспірант кафедри психології, філософії та суспільних наук
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Розкрито сутність поняття «творчий потенціал фахівця» з точки зору психологічної науки. Наведено головну ознаку творчого потенціалу фахівців в умовах діджиталізації, які вважаються найактивнішими учасниками соціально-культурного комунікаційного процесу, де творчість виступає його головним елементом.

Ключові слова: *особистість, фахівець, творчий потенціал, творчість, діджиталізація.*

Bratikov A. Psychological features of the development of creative potential of specialists in the conditions of digitalization

Summary. The essence of the concept of "creative potential of a specialist" is revealed from the point of view of psychological science. The main feature of the creative potential of specialists in the conditions of digitalization is given, who are considered the most active participants in the socio-cultural communication process, where creativity is its main element.

Key words: *personality, specialist, creative potential, creativity, digitalization.*

Загальний напрям розвитку світу, який включає в себе як прогресивні, так і регресивні аспекти, обумовлений тривалими кризами, що, безсумнівно, визначає як посилення звичних, так і визначення нових інструментів подолання кризових ситуацій, мотивацію людини до діяльності у різних сферах, а також потребу у більш вдалій реалізації людського потенціалу, зокрема творчого потенціалу окремого індивіда, окремого фахівця. В сучасних умовах спостерігається небувале посилення значення сучасних інформаційних технологій у життєдіяльності кожної людини, що обумовлює вираження творчості як безперервної діяльності в сфері виробництва та реалізації нового продукту. Робота фахівця вважається процесом розв'язання різного роду практичних завдань, а також доволі складним, багатоступінним та творчим процесом.

Феномен творчості тривалий час не можна було зафіксувати в рамках точного психологічного експерименту, тому що реальна

життєва ситуація не вкладається в ці рамки, завжди обмежені заданою діяльністю та заданою метою. Дотепер залишається малозрозумілим, що, власне, необхідно вивчати в цьому багатофакторному явищі, іменованому творчістю. Творчу діяльність у широкому сенсі можна визначити як механізм розвитку, як такий вид взаємодії, що призводить до розвитку; акт творчості є тією формою, у якій втілюється механізм творчої дії. Творчість не передбачає наперед заданої регламентації та обмежувальної форми подачі; акт творчості співзвучний деякій невизначеності та полягає в самостійно провадженій активності та діяльній самоорганізації [3, с. 142].

Творчий потенціал особистості розглядається науковцями з різних позицій, а саме: як основа психічного розвитку індивіда, завдяки якій визначаються темпи та напрями формування особистості; як вияв сутності особистості; як засіб реалізації творчої та інтелектуальної активності особистості; як механізм творчого мислення особистості; як структура, що вміщує чотири групи особистісних якостей креативу, а саме: світоглядні, ціннісні, інтелектуальні та вольові якості; як процес виявлення людиною власної індивідуальності; як соціально-психологічну установку на нетрадиційне вирішення суперечень об'єктивної реальності; як синтетичну (інтегруючу) якість, що характеризує можливості особистості; як сукупність реальних можливостей, умінь та навичок, які визначають рівень їхнього розвитку; як спеціальну якість індивіда, що характеризує відповідність діяльнісних властивостей особистості соціальній нормі; як внутрішню готовність особистості до самореалізації в творчій діяльності; як систему знань людини, на основі якої будується, регулюється діяльність особистості; як властивість людини, що зумовлюється мотиваційною готовністю до творчості; як системна структура, що вміщує лише інтелектуальні характеристики та виявляється у відповідних показниках творчої активності особистості [2].

Психологи розглядають творчий потенціал як сукупність умінь, навичок, можливостей, що визначають рівень розвитку особистості. Науковці доводять, що творчий потенціал складається з природних здібностей, спрямованості інтересів, загального інтелекту, швидкості засвоєння нової інформації, допитливості, бажання створювати щось нове, наполегливості, цілеспрямованості, працьовитості; зі швидкого оволодіння професійними вміннями та навичками, майстерністю виконання певних дій; здатності до реалізації власних стратегій і тактики вирішення різних проблем, завдань, пошуку виходу зі складних нестандартних, екстремальних ситуацій. У психології виокремлюються основні ознаки творчих здібностей: індивідуально-психологічні особливості, що відрізняють одну людину від іншої; індивідуальні особливості, які

впливають на успішність виконання певної діяльності або багатьох видів діяльності [1, с. 154].

Отже, на нашу думку, під творчим потенціалом фахівця слід розуміти складний динамічний комплекс психогенетичних і психологічних ознак, інтегральну систему природно-соціальних сил індивіда, а також комплекс здібностей та можливостей до здійснення творчої діяльності, вироблення творчих стратегій у тому чи іншому процесі, які сприяють пошуку унікального розв'язання проблем. На сьогоднішній день фахівці вважаються найактивнішими учасниками соціально-культурного комунікаційного процесу, де творчість виступає його головним елементом. Найголовнішою ознакою творчого потенціалу фахівців в умовах діджиталізації є спроможність оперативно сприймати та належно реагувати на сучасні динамічні впливи зовнішнього середовища. Відповідно до діджиталізації передбачається активізація повсякденного використання цифрових технологій, що виражається і у творчості з точки зору акту цілеспрямованої роботи по створенню чогось нового. Тому творчий потенціал фахівця слід вважати своєрідним результатом цифрової переробки інформаційних даних, що передбачає трансформацію інструментів створення нового.

Список використаних джерел:

1. Дяченко М. Д. Творчий потенціал як системоутворювальна ознака креативної особистості: теоретичний аспект. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Випуск 35 (88). С. 149–163.
2. Карпенко Н. А. Психологія творчості : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
3. Якимчук Б. А. Психологічні аспекти розвитку творчої діяльності особистості в умовах сьогодення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2020. Випуск 2. С. 139–145.